

Vivir en Amor

www.vivirenamor.be

AP 63, 13001 Huehuetenango, Guatemala

474-8188021-94

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER, JAARGANG 2013

Gegroet iedereen!

Terwijl jullie in België volop konden genieten van zon, vakantie en zomerfestivals, werd er hier in Guatemala duchtig verdergewerkt in de twee clinicas. Na een periode van veel emergencias, zoals jullie in de vorige nieuwsbrief konden lezen, brachten de zomermaanden gelukkig een beetje rust op dat gebied. De uitgelezen moment dus om organisatorisch enkele dingen op orde te stellen.

In Yalanhuitz werd er besloten om extra *consultas externas* te organiseren om zo nog meer patiënten van de omliggende dorpen te bereiken en ook het terras en de tuin van de clínica werden grondig opgefrist. In Pojom was het dan weer tijd voor het grote 6de verjaardagsfeest van de clínica en werd nieuwe vrijwilligster Karen er direct ingegooid met een hele reeks bevallingen. Voor de uitgebreide verhalen over deze en andere gebeurtenissen, raden wij jullie aan vooral verder te blijven lezen...

Veel leesplezier gewenst!

VIVIR EN AMOR GUATEMALA

Vrijwilligers komen, vrijwilligers gaan...

Ook de afgelopen drie maanden vonden er weer enkele 'personeelwissels' plaats in de teams Yalanhuitz en Pojom. Al gingen de vertrekkers met spijt in het hart terug richting België, hun enthousiaste opvolging stond al klaar. We stellen jullie de nieuwelingen even voor...

Vroedvrouw Karen Van Echelpoel, 24 jaar en afkomstig uit Hove, zal tot eind januari het team in Pojom versterken. Karen had de afgelopen twee maanden meteen haar handen vol met verschillende bevallingen en enkele drukke consultatiedagen. In haar vrije tijd werd ze ondertussen omgedoopt tot professioneel rock and roll en capoeira-lesgeefster aan enkele enthousiaste Pojomeros. Zelf krijgt ze in ruil daarvoor gitaarles. We wensen haar veel succes en zeker ook veel plezier tijdens haar periode hier!

Het team in Yalanhuitz werd dan weer versterkt met Stan Verschaeve, een 25-jarige gemotiveerde verpleger met een bijzondere beroepstitel Intensieve zorgen en Spoedgevallen. Zijn dorst naar kennis maakt ook dat hij heel geïnteresseerd is in vroedkundig werk. Zo doorliep hij ter voorbereiding van zijn komst naar Guatemala nog een vrijwillige stage bij een Belgische zelfstandige vroedvrouw, en probeert hij hier ter plaatse nog zoveel mogelijk op te steken van Hannah en Karen. Dat laatste wierp ook al onmiddellijk vruchten af! Ook Stan wensen we veel succes, plezier en leerrijke ervaringen toe in Yalanhuitz!

Natuurlijk werd er ook uitgebreid afscheid genomen van de vertrekkers. Op 19 juli gaven Mieke, vroedvrouw in Pojom, en Lise, medisch vrijwilliger in Yalanhuitz, een afscheidsfeestje voor alle vrijwilligers en promotoren. Voor Karen en Stan die op dat moment net aangekomen waren de ideale gelegenheid om iedereen te leren kennen.

Er werd een uitgebreide maaltijd gemaakt door Petrona, de plaatselijke kokkin van Pojom, en na de maaltijd werden er cadeautjes uitgedeeld aan een gezellig kampvuur. Het afscheid viel beide vrijwilligers zwaar, hoewel het voor Mieke nog geen definitief afscheid was. Zij is sinds eind september nog eens voor 6 weken terug ter vervanging van Hannah en Maarten, die na een jaar van hard labour hun vrienden en familie in België gaan bezoeken. Lise vond haar vertrek dan weer zo erg dat ze het definitieve afscheid tot twee keer toe uitstelde, maar uiteindelijk ging zij toch eind juli terug het vliegtuig op richting Belgische bodem.

Lise is superblij met haar *faja* en nieuwe botjes...

... en ook Mieke straalt met de ketting die ze krijgt van team Yalanhuitz!

We hopen dat Lise en Mieke ontzettend hard genoten hebben van hun periode en het werk bij Vivir en Amor en we willen hen uitgebreid bedanken voor hun inzet en het werk dat zij hier in Pojom en Yalanhuitz verzet hebben. Consultas houden, protocollen schrijven, *capacitaciones* geven aan de promotoren en de vroedvrouwen, de farmacia herorganiseren, ... , niets was hen te veel. iBedankt *chicas*, en veel succes met jullie toekomstplannen!

Examentijd voor onze comadronas!

De lokale vroedvrouwen krijgen *capacitación* in de clinica van Yalanhuitz.

In augustus vroeg de dokteres van de Centro de Salud in San Mateo Ixtatán aan onze lokaal coördinator Carlos om evaluaties te organiseren voor de traditionele vroedvrouwen die *capacitación* krijgen van Vivir en Amor. Deze evaluatie is jaarlijks nodig om hun *carnet* (het bewijs dat de vroedvrouw door de Centro de Salud erkend wordt) te vernieuwen. Normaal gezien organiseert de Centro de Salud deze evaluatie elk jaar zelf, maar omdat onze dorpen afgelegen liggen en het voor de vroedvrouwen veel kost om tot daar te gaan, mochten we de evaluaties ook zelf afnemen en ze vervolgens binnenbrengen in de Centro.

Wat houdt zo'n examen in? Aan elke vroedvrouw worden mondeling enkele vragen voorgelegd over haar werk als traditionele vroedvrouw in de gemeenschap. Er worden vragen gesteld over het verwijzen van patiënten, er wordt gepeild naar haar algemene kennis en naar haar kennis van de gevarentekens voor,

tijdens en na de bevalling. Ook wordt er gecheckt of de vroedvrouw op de hoogte is van het *plan de emergencia*, dat in werking treedt als een patiënt naar het ziekenhuis moet worden gebracht. De antwoorden van elke vroedvrouw worden vervolgens op een evaluatieformulier ingevuld om terug te sturen naar de Centro. Dat is een werkje voor de vroedvrouwen en promotoren van de twee clínicas natuurlijk! In een Belgisch-Guatemalteeks team ontpopten zij zich tot heuse examinatoren!

We organiseerden 4 examendagen voor de vroedvrouwen van de verschillende regio's: eentje in Pojom, Yalanhuitz, Tiactac en Chaquenal. Enkel de vroedvrouwen die voldoende keren naar de *capacitación* van Vivir en Amor waren gekomen, konden deelnemen aan de evaluatie. Vervolgens werden de evaluaties terug binnengebracht in de Centro, waar werd beslist of de vroedvrouwen al dan niet een nieuw carnet kregen. Sommige vragen leidden tot grappige antwoorden van de vroedvrouwen en niet iedereen legde een even goed examen af, maar al bij al bleek dat de vroedvrouwen die regelmatig naar de capacitaciones komen een goed examen aflegden. Ook onze eigen *comadronas* María, Ana en Isabela scoorden zeer goed op hun examen, terechte vroedvrouwen van de clínic dus!

Karen en Isabela ondervragen een pientere *comadrona*...

Vaccinaties promotoren

In april al bleek dat niemand van onze promotoren met zekerheid gevaccineerd was voor tetanus en hepatitis B, waardoor we besloten op zoek te gaan naar een manier om de nodige vaccins voor hen te verkrijgen. Ze werken immers allemaal in de gezondheidssector, waardoor ze regelmatig in contact komen met bloed van patiënten ook al proberen we dat zoveel mogelijk te vermijden met het dragen van handschoenen.

In het dorp is er sinds januari een gezondheidspost van Adives, die succesvol de vaccinatie van kinderen op zich neemt, maar bij navraag bleek dat zij niet konden zorgen voor de nodige vaccins voor onze volwassen promotoren. Gelukkig heeft de clínic een goed contact met Aron de Leon, tweede chef van de Area de Salud in Huehuetenango. Hij steunt ons project volledig en doet alles wat in zijn macht ligt om ons met vragen en problemen te helpen. Ook dit keer. Lotte ging bij hem langs om de vraag te stellen waar we vaccins zouden kunnen verkrijgen voor op zijn minst tetanus en hepatitis B. Aron beloofde dat hij voor de nodige vaccins zou zorgen en ze aan de Centro de Salud in San Mateo zou bezorgen. Naar Guatemalteekse gewoonte gingen er enkele weken over zonder nieuws, maar uiteindelijk bleek na de zoveelste navraag in de Centro dat de vaccins gearriveerd waren!

Er waren wel maar 8 vaccins voor hepatitis B en wij werken al met 7 promotoren. Snel zijn was dus de boodschap, wilden we niet het risico lopen dat de vaccins naar iemand anders gingen. Onmiddellijk werd er geregeld om de vaccinaties te combineren met een vergadering over het waterproject in Yoltziblac die Lotte en Carlos sowieso in San Mateo hadden, en zo gingen we op 6 augustus met zes van de zeven promotoren richting San Mateo. Naar goede gewoonte bleek dat zelf spuiten zetten toch geen garantie is dat je geen schrik hebt van spuiten. De meeste promotoren waren, zacht uitgedrukt, lichtjes zenuwachtig en giechelend op het *moment suprême!* Zeker omdat ze twee vaccins in één keer zouden krijgen! Uiteindelijk liepen zij toch allemaal tevreden terug buiten met hun nieuwe vaccinatiekaart. Na wat lobbywerk konden we op 13 september teruggaan voor een tweede dosis en binnen een kleine 6 maanden komt het 3de en laatste vaccin eraan. Daarna zullen zij allemaal nog veiliger kunnen werken in onze clínicas.

CLINICA YALANHUITZ

Emergencias

Op een zondagmiddag werden Hannah en Stan bij een problematische bevalling geroepen in het dorp Rio Seco. Bij aankomst bleek het kindje helaas reeds overleden te zijn. Ze volgden de toestand verder op, maar de bevalling viel stil bij volledige ontsluiting. De volgende dag was er nog steeds geen verandering, en werd er beslist om naar Barillas te rijden. Ze waren echter nog maar net onderweg, of de bewegingen van de auto gaven al resultaat. Zo kon Stan onder Hannah's begeleiding zijn eerste verloskundige taak uitvoeren, naast de weg, midden op de berg tussen Rio Seco en Yalanhuitz. Toch was er weinig vreugde aan te beleven, omdat het om een dood kindje ging. We proberen de mensen steeds te vertellen om ons op tijd te bellen, maar dat blijkt toch nog een heel proces.

Zo werden we ook in Yulchen bij een bevalling geroepen waarbij het kindje al overleden was. Tot overmaat van ramp ging het ook nog eens om een dwarsligging, waardoor er ook voor de moeder nog gevaar optrad. Maarten en Maria zijn vervolgens naar Barillas gereden, maar niet zonder telefonisch te verwittigen en te vragen of er mogelijkheid was tot opereren – in Barillas gebeurt het al eens dat het Nationale Ziekenhuis onderbemand is, maar het geeft wel een voordeel in afstand en tijd in vergelijking met Huehuetenango. We werden verzekerd dat we zouden worden opgewacht door een volledig team, maar bij aankomst bleek dat niet het geval te zijn. Er bleek een groot feest aan de gang in Jacaltenango, waar ongeveer iedereen naartoe bleek te zijn. Er was wel een anesthesist aanwezig, maar geen dokter die kon opereren. Na heel wat getelefoneer werd er eerst nog een overdracht met de ambulance naar Huehue gepland, tot ons werd gemeld dat daar wel een dokter maar geen anesthesist aanwezig was. Op zulke momenten voel je toch echt wel dat je in een ontwikkelingsland werkt. Er zat niets anders op dan ons eens goed kwaad te maken, wat wonder boven wonder hielp. Plots werden er twee dokters uit een normaal gezien bijzonder duur privé-hospitaal geregeld die gratis kwamen opereren!

Andere bevallingen lopen dan weer wel goed af!

Er werd hier gesnakt naar een bevalling met positief resultaat, en die kwam er ook. Tijdens het laatste verlof van Hannah en Maarten (naar aanleiding van het bezoek van Maartens zus Heleen en haar vriend David) mocht Stan aan de slag in Nueva Concepcion, deskundig begeleid door vroedvrouw Karen uit Pojom. Ze sliepen die nacht zelfs in de wagen om erbij te kunnen blijven, en uiteindelijk kwam er een gezonde baby genaamd 'Karina' ter wereld!

Stan en Karen met kleine Karina, een wolk van een baby vernoemd naar Karen en vakkundig op de wereld gezet door Stan. Van teamwerk gesproken!

Opnieuw uit Yulchen kwamen ook klachten bij de bevalling van Petrona, die we gedurende haar hele – pijnlijke - zwangerschap begeleid hadden. Het was al lang op voorhand duidelijk dat het een moeilijke bevalling zou worden en de familie riep ons er wat graag bij. Dat bleek ook nodig, want de indaling verliep uiterst moeizaam. Petrona was helemaal uitgeput en kon helemaal niet meer persen. Uiteindelijk was er een

(bewust) ietwat 'wildere' rit in de wagen nodig om het kind te doen indalen, waarna het bij ons in Yalanhuitz ter wereld kwam! De familie was bijzonder gelukkig met hun jongste meisje, en met het feit dat er niet moest worden uitgeweken naar een hospitaal ver weg.

Hannah, Stan en Maria bleven maar gaan, en hielpen nog een kindje veilig ter wereld in Yalanhuitz.

Veel spoedgevallen voor de clínica

Naast bevallingen gebeurt er natuurlijk ook wel eens wat, zoals een jonge vrouw uit Ixquisis die stuipen kreeg in de nasleep van haar bevalling. Ook zij werd vakkundig geholpen in onze kliniek, wat opnieuw grote dank van de familie opleverde. Stan, Maria en Francisco konden ook uitgebreid hun hechtvaardigheden oefenen op het gehavende gezicht van iemand die uit een kofferbak gevallen was...

Vorige week werd het echter wel een beetje veel, toen op één avond vier noodgevallen plaatsvonden. Er moest gezorgd worden voor een man die in een dronken bui 'per ongeluk' (zelfmoordpogingen zijn hier een bijzonder delicaat onderwerp) twee glazen herbicide had gedronken. De familie had echter meer dan 24 uur gewacht om ons te verwittigen, waardoor er nog weinig te doen viel. De man leeft nog steeds, maar zelfs nadat de familie hem naar een Mexicaans hospitaal in Comitán had gebracht, was er geen vooruitgang merkbaar. Een bijzonder tragisch geval dat naar alle waarschijnlijkheid niet zo goed zal aflopen...

Diezelfde avond werd er ook gebeld vanuit Rincon, waar Eufrasia, een oude vrouw die steeds de lekkerste eitjes verkocht, op sterven lag. Omdat wij hier in Yalanhuitz ondertussen bezig waren met een mentaal geretardeerd kind in zware ademnood, hebben we de hulp van Pojom ingeroepen. Toen Carlos en Joris daar aankwamen, waren ze echter getuige van de laatste momenten. Eufrasia was zeer geliefd in de streek, en ook dit was dus een tragische ervaring, maar misschien valt er troost te halen uit het feit dat ze vermoedelijk aan een hartaanval is gestorven door ouderdom. Nadat het eerder genoemde kindje in ademnood geholpen was, zijn Hannah en Maarten, op vraag van de familie, nog de lijktooi gaan verzorgen.

Consulta externa

Wat de maandelijkse consultadagen in andere dorpen betreft, hebben we het tot nog toe gehouden bij Chaquenal, Ixcansan en Poblado. Om een goede opkomst en de nuttigste dienstverlening te bekomen, zijn we echter nog steeds aan het bekijken waar we in de toekomst consultatiedagen zullen houden. We krijgen veel vragen uit Chaquenalito en Santa Rosa, waar verder ook geen enkele gezondheidspost aanwezig is. Deze dorpen zijn in het regenseizoen echter enorm moeilijk te bereiken. Om geen te 'zotte toeren' uit te halen met de auto, overwegen we nu om deze dorpen te voet te gaan bezoeken.

Vanuit Nuevo Triunfo krijgen we ook de vraag om externe consultatiedagen te houden speciaal gericht op prenatale onderzoeken. We zijn zeker geneigd hierop in te gaan, al is het soms een beetje zoeken hoe alles ingepland kan worden.

Een waterkrachtturbine in de streek

De plannen voor elektriciteit in de streek, met een waterkrachtturbine, nemen nu echt wel vaste vormen aan. Dit lokt echter nogal wat politieke reacties uit in de dorpen, omdat vele mensen het privébedrijf dat deze werken beheert niet vertrouwen en schrik hebben dat de rivieren, en dus ook hun terreintjes, droog zouden komen te liggen. Naar aanleiding daarvan is de Gouverneur van het Departement Huehuetenango komen spreken op het voetbalveld van Yalanhuitz. Het was een dag die nogal tumultueus verliep (zo werd de draad van de microfoon tijdens de gouverneursspeech doorgeknipt), maar gelukkig zijn er geen gewonden gevallen.

Van de kip en het ei...

Omdat Maarten (en binnenkort ook Stan) volgens Hannah schrikwekkend begint af te vallen, zijn we in de vrije uurtjes kippenkwekerij Verschaeve-Van Houte gestart. We hebben nu drie kippen en drie kuikens. Zo zouden we ons maandelijks toch eens van wat vlees moeten kunnen voorzien. Het gaat hier uiteraard om scharrelkippen die zo biodynamisch mogelijk gevoed worden.

CLINICA POJOM

Op consulta externa in Huehue...

Eind juli gingen we met twee patiënten op *consulta externa* naar het ziekenhuis van Huehuetenango. Een van de twee patiënten herinneren jullie je misschien nog uit de vorige nieuwsbrief: Nicolas, de kranige oude man (toen werd gezegd dat hij 95 jaar is, ondertussen is dat al gezakt naar 85!) die werd geopereerd aan zijn ogen tijdens de jornada van Helps. Waarschijnlijk kreeg hij door de narcose tijdens die operatie op Helps een prostaatprobleem en sindsdien liep hij rond met een sonde die elke drie weken vervangen moest worden. Als je weet dat Nicolas nog steeds dagelijks een wandelingetje maakte naar zijn veld, begrijp je direct dat een permanente sonde voor hem geen leven zou zijn. Het was voor Joris dan ook steeds een gevecht om de sonde te mogen vervangen. De oude man was er telkens opnieuw van overtuigd dat hij zonder sonde zou kunnen plassen en pas als de pijn echt te erg werd, kwam zijn familie de clínica verwittigen en werd er opnieuw een sonde gestoken. Daarom besloten we om te proberen een andere oplossing te zoeken.

Het andere patiëntje waarmee we naar Huehue trokken is Damian, een 7-maanden oude baby met een zwelling boven het oog. Voor beide patiënten wilden we navragen of een operatie hen zou kunnen helpen.

De *consulta externa* in het nationaal ziekenhuis van Huehue is bijzonder druk en al van 's morgens vroeg zou je een nummertje moeten nemen om nog die dag bij de dokter te kunnen komen. Gelukkig werkt de clínica samen met een verpleegster die in het ziekenhuis werkt, *doña Olga*, en die ervoor zorgt dat wij één van de eerste nummers hebben.

Uiteindelijk mocht onze 85-jarige Nicolas na lang wachten bij de algemeen chirurg komen. Die stelde enkele vragen over het probleem en zonder ook maar iets te onderzoeken, begon hij aanvraagformulieren voor bijkomende onderzoeken te schrijven. Exact 4 minuten later stond onze patiënt al terug buiten met een bundel papieren in de hand. De verschillende onderzoeken konden spijtig genoeg pas enkele weken later ingepland worden, dus hij zou nog eens moeten terugkomen. Uiteindelijk ging onze kranige 85-jarige drie maal naar Huehue voor onderzoeken en consulten, waarna de uroloog besloot dat hij, omwille van zijn hoge leeftijd, toch liever zou opteren voor peperdure medicatie dan voor een operatie.

Maar misschien toch eind goed, al goed: we kunnen de medicatie aankopen in België, waar het iets goedkoper is dan in Guatemala. Daardoor kan de familie van de patiënt het toch bekostigen. Ondertussen heeft onze *anciano* zijn medicatie al een maand genomen en lijkt zijn prostaatprobleem onder controle. Een sonde heeft Nicolas sindsdien niet meer nodig gehad en daar is de man zeer blij mee!

Ook baby Damian kreeg van de pediater een nieuwe datum om terug te komen bij de pediatrie chirurg, maar toen het eind september eindelijk zo ver was, wilde de familie uit geldgebrek niet meer naar Huehue

Nicolas wacht geduldig zijn beurt af in de overvolle wachtzaal!

gaan. De vader van Damian besloot om eerst een maand te gaan werken in een andere stad om geld te sparen. De afspraak werd voorlopig verzet naar oktober. Wordt vervolgd dus!

Karen vliegt er direct in!

Nieuwe vroedvrouw Karen mocht er in Pojom stevig invliegen de eerste maanden, met elke week wel een bevalling. Ook werd zij al verschillende keren 's nachts uit haar bed gezet om pasgeboren baby's en hun moeders te gaan controleren; het leven van een vroedvrouw. Daardoor werd zij ondertussen beste maatjes met lokale, en veelgevraagde, vroedvrouw Eulalia Leon die naar eigen zeggen graag een dochter zoals Karen had gehad. Geen betere manier om haar zich onmiddellijk thuis te laten voelen natuurlijk! Gelukkig kon Karen haar eerste bevalling nog samen met voorgangster Mieke doen, zodat de onwennigheid er direct af was. Het resultaat: een mooi ventje van 7 libras!

Naast de mooie verhalen zijn er zoals altijd echter ook minder leuke verhalen. Zo maakte Karen die eerste maand ook meteen haar eerste emergencia mee, met een prematuurtje dat moeite had om te ademen. Er werd onmiddellijk beslist met het kindje naar het ziekenhuis in Huehuetenango te gaan, maar nog onderweg is het kindje jammer genoeg gestorven.

De clínica wordt 6 jaar!

Op 25 juli was het weer zover, het grote verjaardagsfeest van de clínica in Pojom. Dit jaar mocht de casa materna 6 kaarsjes uitblazen en dat konden we natuurlijk niet onopgemerkt laten voorbijgaan! De vrijwilligers en de promotoren van de clínica organiseerden voor de gelegenheid een grootse dag, gevuld met muziek, spelletjes en sportactiviteiten. Het programma van de dag: met een groot estafettespel tijdens de ochtend werden de kinderen van de lagere school geëntertained, een voetbal- en volleybaltoernooi in de namiddag werd gemaakt door de jeugd en de volwassenen van Pojom en omstreken, en 's avonds kon er lustig worden rondgezwierd op het dansfeest. Oké, we geven het toe, de dansvloer werd vooral bevolkt door mensen van de clínica en enkele dappere Pojomeros, maar dat was voor rest van het dorp dan weer een leuke kijk-activiteit. Dansen op marimbamuziek is trouwens ideaal voor de niet zo lustige dansers onder ons... wie ritmisch links en rechts kan stappen, geraakt hier in Pojom al een heel eind! De hele dag werd opgefleurd door de plaatselijke marimbaband, die voor een prachtig versierde kliniek het beste van zichzelf mocht geven.

Isabela en María blazen de ballonnen op om een slinger te maken....

... terwijl Joke het laatste materiaal verzamelt voor de spelletjes met de preprimaria.

Tijdens het estafettespel in de voormiddag konden we rekenen op heel wat hulp van de vrijwilligers van Yalanhuitz, Wouter en Miet, leerkrachten van de lagere school én studenten van de middelbare school. Gelukkig maar, want in het totaal deden er ongeveer 300 kinderen mee met het spel, waardoor we 20 verschillende groepen hadden. Enkele spelletjes die zij kregen voorgeschoteld waren potjesloop, touwtrekken, zakspringen, etc... . Ook aan de allerkleinsten van de preprimaria werd er gedacht: Joke, Leidi en enkele studenten zorgden voor een voormiddag vol spel en vertier voor deze enthousiastelingen. Een beetje chiro in Pojom dus!

Met het voetbaltoernooi in de namiddag deden zowel ploegen van Pojom als van de naburige dorpen mee, wat de competitiviteit extra groot maakte. Het prijzengeld voor de eerste drie ploegen hielp daar natuurlijk ook een handje in! Ook de clínica stuurde een ploeg van promotoren en vrijwilligers mee met het strijdveld op, met hun rode outfits konden zij zo doorgaan voor de Rode Duivels. Het voetbalniveau was echter minder, al in de eerste wedstrijd moesten zij hun meerdere erkennen, waardoor ze ook onmiddellijk uitgeschakeld waren in het toernooi. Misschien moeten we volgend jaar toch maar een baskettoernooi organiseren, het voordeel van de lengte hebben we dan al! Tijdens de pauze van het voetbaltoernooi waagden de clínica-meisjes zich, tot groot jolijt van de mannen aan de zijlijn, aan een volleybalwedstrijd tegen enkele dappere Pojomeras. In tegenstelling tot de mannen, kwamen zij wel als (nipte) winnaars uit hun duel.

De voetbalploeg van de clínica geeft het beste van zichzelf...

... en ook de dames doen hun uiterste best om te winnen!

Het dansfeest aan het einde van de dag werd een mooie afsluiter van een geslaagd 6de verjaardagsfeest. Zowel de vrijwilligers als de promotoren gingen met een tevreden gevoel naar huis. Sommige vrijwilligers hadden de volgende dag zelfs last van stijve kuit, dus zo eenvoudig is marimbadansen dan toch ook weer niet. Op naar verjaardag nummer 7 zouden wij zeggen!

... dansen dansen dansen!

Seksuele voorlichting in de básico

Eind juli gaven Mieke, Karen en Ana een les seksuele voorlichting in de drie jaren van het básico in Pojom. Mieke had deze les al eens gegeven enkele weken eerder, maar uit de samenvattingen van de leerlingen was gebleken dat ze de informatie toch niet altijd even goed begrepen hadden. Logisch ook, als je dit in de context bekijkt. In België hebben de meeste leerlingen zelf op allerlei manieren toegang tot informatie als ze iets willen weten, hier in Pojom ligt die zoektocht iets moeilijker. Voor veel leerlingen is het dan ook de eerste keer dat ze de volledige uitleg krijgen over menstruatie-cyclussen, voortplanting en anticonceptie. Alles onmiddellijk onthouden, is dan natuurlijk niet zo gemakkelijk! Daarom hadden Mieke en Karen deze keer dan ook voor vertaling naar het Qu'anjobal gezorgd, in de persoon van onze vroedvrouw Ana.

Karen, Mieke en Ana gaven een heel interactieve les, waarbij de leerlingen niet enkel moesten luisteren, maar ook zelf actief konden deelnemen. En de les werd gesmaakt. De leerlingen waren allemaal enthousiast en geïnteresseerd, en ze hebben ongetwijfeld veel opgestoken. Ze weten nu ook dat onze deur altijd openstaat als ze met vragen zitten, een geslaagde les dus!

Heridas, heridas, heridas...

De voorbije maanden viel er in de clínica van Pojom ook heel wat hechtwerk te verrichten. Zo kon Karen al heel snel haar naaiskills oefenen bij een jongetje dat met een machete in zijn duim had gesneden. De eerste draadjes zette ze nog wat bibberend in, maar het resultaat was een mooi een stukje hechtwerk! Ook Joris kreeg een grote herida binnen in de clínica. Het verhaal gaat dat twee kinderen mekaar hadden aangevallen met een mes. Het resultaat: een grote snee aan de zijkant van het hoofd en heel veel geluk dat het resultaat niet erger was, zoals jullie hieronder kunnen zien.

Karen begint aan haar eerste hechting voor Vivir en Amor.

Ook werden er de afgelopen maanden twee mannen neergeslagen door enkele dronkaards in Pojom. En natuurlijk kwamen er ook bij dat oplapwerk naald en draad aan te pas!

Op een andere middag werd onze aandacht dan weer getrokken door groot tumult in Pojom. Het hele dorp stroomde bijeen aan de alcaldía en niet veel later werd er ook op onze deur geklopt. Bleek dat er bij het instappen in de camioneta, een kindje onder de camioneta was geraakt. De chauffeur en ayudante hadden dit echter niet gemerkt, en de camioneta was gewoon verder gereden. Het kindje, een meisje van twee jaar, hield er gelukkig enkel een grote schrik en een hechting aan haar hoofd aan over, maar de bevolking was niet te spreken over het voorval. Bij het terugkeren van de camioneta in de andere richting, werd er een blokkade op de weg gelegd, zodat de chauffeur wel moest stoppen. Ze werden door de politie naar de alcalde gebracht, waar er waarschijnlijk een deftig woordje gesproken werd!

Scholenproject Pojom

Día de los pueblos indígenas

We schrijven 8 augustus (of is het 9 augustus?): Día de los pueblos indígenas. Blijkbaar is er discussie over de datum omdat de ene dag een 'internationale' dag is en de andere dag wordt die 'nationaal' gevierd.

Zowel de lagere school als de middelbare school vieren deze dag. De leerlingen van de middelbare school hadden 'spandoeken' gemaakt en de traditionele kledij aangetrokken, zo ook Joke. De comissie van cultuur (van leerkrachten) had een caminata voorbereid. Wandelend door de hoofdstraat van Pojom werd er op verschillende punten halt gehouden en volgde er een uitleg over het waarom van de caminata en een traditionele dans, zang of toneel. De combinatie van informatie en ontspanning werd gesmaakt door de omstaanders!

Start van de caminata door Pojom ter ere van día de los pueblos indígenas.

Uitwisseling Centro Comunitario de Educación Yinhat'il Nab'en

Half augustus kreeg het onderwijs van Pojom bezoek uit San Mateo Ixtatán. Nadat enkele leerkrachten en stagiairs half juni naar ginds waren geweest om het Centro Comunitario de Educación Yinhatil Nab'en te bezoeken, kwamen zij nu naar hier. De bedoeling was om uit te wisselen over de verandering van het onderwijs in Guatemala. De regering wil immers meer projectmatige lessen in plaats van onderwijsleergesprekken. Via verschillende methodieken, kregen leerkrachten van primaria, básico en de stagiairs van AMERG een voorproefje van hoe ze kunnen lesgeven op basis van projecten. In 'equipos' (ook de terminologie werd duidelijk gekozen: 'equipo' betekent meer samenhang dan 'groep') kozen de deelnemers een thema en zochten hoe ze dat konden verbinden met de leerstof van verschillende leerjaren. Als climax mochten ze hun 'miniprojectje' ten uitvoer brengen. Het waren 2 drukke dagen en hoewel de leerkrachten hun vrije tijd moesten opofferen, deden de meesten dat zonder morren. Nu is het de vraag of ze ermee door gaan en in 2014 nog enkele vormingen hierrond zullen organiseren. Wordt vervolgd!

Groepsfoto van de deelnemende leerkrachten en student-leerkrachten.

Realisatie van één van de projectjes rond het thema milieu: een vuilbak gemaakt van plasticafval.

Wat na de básico?

Nog in augustus nodigde Joke de ouders van de leerlingen van het 3de middelbaar uit op school om hen te informeren over de mogelijkheden om verder te studeren. Dit jaar zijn er 12 leerlingen die moeten kiezen óf ze verder zullen studeren en zo ja, welke richting en waar ze dat zullen doen. Aangezien de leerlingen zelf weinig toegang hebben tot internet, neemt Vivir en Amor deze zoektocht voor haar rekening. Joke belt of mailt verschillende scholen om hen te vragen welke de voorwaarden zijn om in te schrijven, welke richtingen aangeboden worden en vooral hoeveel dat allemaal kost.

Jammer genoeg is vooral het antwoord op die laatste vraag beslissend voor de meeste Pojomeros/as. Sommige richtingen of scholen zijn goedkoop of zelfs gratis (georganiseerd door de regering), maar doordat de leerlingen naar een andere stad moeten, lopen de kosten voor een kamer en levensonderhoud al snel op. Voorlopig ziet het er wel naar uit dat een 7-tal leerlingen toch hun kans gaan wagen om land- en tuinbouw, boekhouden, verzorging... te studeren. Laat ons hopen, onderwijs is immers een belangrijke sleutel voor de ontwikkeling.

Voetballen met de jongens van de lagere school

De voetbalselectie van de lagere school laat zich niet kennen! In april speelden ze kampioen van de provincie Huehuetenango en nu (18 augustus) was het moment aangebroken om zich nog eens te bewijzen in de regio Quetzaltenango-San Marcos-Tonicapán-Huehuetenango. Zondagnamiddag werden de jongens

tot Nenton gebracht om van daaruit tot San Marcos (Malacatán) te rijden op maandag. De kampioenen van elke provincie zetten daar op maandag en dinsdag hun beste beentje voor, maar konden niet tippen aan het niveau van het Pojomse elftal. Ondanks de vermoeiende trip, waren de jongens goed voorbereid en schopten ze zich tot kampioen van de regio (8-0 tegen San Marcos, 2-2 tegen Quetzaltenango en 6-0 tegen Totonicapan). Donderdag is Joke met chauffeur William de jongens gaan ophalen in Nenton, als blijk van ondersteuning. Ondertussen maakte Pojom zich klaar om hun kampioenen eervol te ontvangen. Moe maar voldaan, lieten de jongens zich de aandacht wel gevallen. Nu krijgen ze even rust tot in januari of februari waar ze de regio mogen vertegenwoordigen in de hoofdstad. Wie weet wordt Pojom nationaal kampioen?

De jongens van de voetbalselectie hebben er zin in!

Ze mochten alleszins deelnemen aan het desfile in San Mateo Ixtatán voor de patroonshelige. Voor die jongens is het nu al een onvergetelijke ervaring. Als we de directeur mogen geloven, zijn er 2 jongens die mogelijk tot in de hoofdstad zouden kunnen gaan studeren om topsport te doen.

AMERG

Joke gaf ondertussen nog een 3-tal lessen methodologie aan de studenten van AMERG. Het thema 'gezondheid en milieu' kwam via allerlei activiteiten en spelen aan bod. De voorlaatste les organiseerde Joke een 'levensweg'-spel in het groot, met een combinatie van informatie en spelen. De laatste les willen de leerlingen een krantje maken waarin ze alle info verzamelen waarrond ze doorheen de lessen gewerkt hebben.

Día de la independencia

Half september wordt in Guatemala de *día de la Independencia* gevierd. Dit jaar werden 192 kaarsjes uitgeblazen. Hoewel er van échte onafhankelijkheid volgens sommigen nog steeds geen sprake is, werden wel een 'noche cultural' en sportactiviteiten georganiseerd. Zowel de lagere school als de middelbare school voorzagen een 'burgerlijk deel' en een artistiek deel op hun avond. Na het binnenleiden van de vlag en de eed aan diezelfde werd meteen ook de 'señorita de la Independencia' voorgesteld. Zij zal vanaf nu bij culturele activiteiten haar

verantwoordelijkheid opnemen om de onafhankelijkheid te bewaren.

Voor het vervolg van de avond werd beroep gedaan op het talent van de leerlingen. Het werd voor beide avonden een mix van traditionele dansen, toneel, zang en moderne dans (ook door de vrijwilligers van Vivir en Amor). De dag nadien volgen dan de sportactiviteiten, dit jaar koos de lagere school voor mini-voetbal en de middelbare school liet zich verleiden tot basketball en baseball. De competitie, mét prijzengeld, was de moeite. In de loop van de week waren dan ook al enkele lessen opgeofferd om te trainen. Er kan immers niet na de uren getraind worden, omdat de ouders liever niet hebben dat hun jongeren na school blijven 'hangen'.

De leerlingen van 3de básico verrassen het publiek met een traditionele mayadans.

Na het binnenleiden van de vlag wordt het Guatemalteeks volkslied gezongen.

Beurzen

Voor de leerlingen van de middelbare school zijn er niet zoveel mogelijkheden om studiebeurzen aan te vragen in Guatemala. Universiteitsstudenten hebben daar meer kansen toe. Joke zoekt via persoonlijke contacten en internet de opties uit en informeert de studenten. Zo zie je pas hoe bureaucratisch het soms geregeld is. Jammer genoeg zijn er 3 studenten door een bepaalde organisatie geweigerd omdat hun papieren niet in orde waren. Het is niet evident, maar we blijven zoeken naar een uitweg, opdat diegenen die willen studeren, dat ook zouden kunnen.

Naast de Guatemala-beurzen, deed Joke al verschillende oproepen om peters en meters te vinden in België die zich willen engageren om een jaar lang een student te steunen. Tot hiertoe kregen we al een 5-tal positieve reacties. Afhankelijk van het bedrag dat maandelijks gestort wordt, kunnen we voorlopig 3 studenten dat noodzakelijke duwtje geven. Een maand aan de universiteit studeren kost immers een slordige 250 EUR, dat is hier even veel als een maandloon voor de leerkrachten. Alle kleine beetjes hulp zijn dus welkom. (voor meer info: joke.bekaert@gmail.com of coordinatorvea@gmail.com)

Wist je dat...

- De leerlingen van 3de básico ook een miniprojectje uitgewerkt hebben: ze schilderden het logo van het instituut zélf op de muur.

- Er in Pojom een ware rattenplaag lijkt te heersen de laatste maanden, met onaangename vondsten op de kamers tot gevolg
- Karens gitaarleraar Leisj een (groot) boontje voor haar heeft
- Angelina bijna zal afstuderen als hulpverpleegkundige
- "De witte lakens" opgetreden hebben op de noche cultural van de middelbare school.
- De burgemeester van Pojom Karen al lachend afraaide een paard te kopen, omdat zij te gezet zou zijn om erop te kruipen (we nemen aan dat dit – slechte- humor van Pojom was!).
- De middelbare school volledig gekuist werd voor de komst van de leerkrachten van San Mateo
- De regering al 1 leerkracht stuurde om les te geven in het instituut (en we hopen dat ze er voor 2014 nog 4 stuurt)

- Uit sommige foto's van datzelfde optreden bleek dat zwarte leggings op foto doorschijnend kunnen worden door de flits?

De 'sabanas blancas' in volle actie!

- Joris ook zijn eerste solobevalling achter de rug heeft!

- Wouter en Miet op bezoek kwamen en vonden dat het project heel goed geëvolueerd is?

- Er onlangs op Radio 1 werd vermeld dat België een kolonie in Guatemala had. Wij vielen alvast uit de lucht. Het blijkt te gaan om een 19e eeuwse 'Compagnie van Volksplanting' (!?) die de 'dronkaards, werkonwilligen en andere nietsnutten' uit de Belgische maatschappij wilde verwijderen door ze naar 'het beloofde land' Guatemala te lokken. Deze inspanningen waren vooral gefocust op de volkswijk 'De Muide' in Gent. Aangezien Maarten daar nog gewoond heeft, voelt hij zich nogal aangesproken (knipoog). Gelukkig bestaat er nu Vivir en Amor, dat gekwalificeerd volk naar Guatemala zendt!

- Onze educatief coördinator Joke beslist heeft om nog wat langer te blijven? Zij zal de school en de studenten blijven ondersteunen tot eind januari, hoera!

- Mieke een mooi afscheidscadeau kreeg in Pojom: op 8 juli werd er een tweeling geboren, waarvan er eentje Mika is genoemd. De placenta bij deze geboorte was dan ook nog eens ontzettend fascinerend voor de vroedvrouwen onder ons!

Tweeling Mika en Maricruz...

... en de fascinerende placenta!

Heel veel groeten uit Pojom en Yalanhuitz!
Joke, Hannah, Joris, Stan, Karen, Maarten, Mieke en Lotte

Wilt u deze nieuwsbrief niet langer ontvangen, stuur dan een mailtje naar coordinatorvea@gmail.com.
Ook opmerkingen, ideeën en suggesties zijn welkom!